

EERSTE ZOMERKLEED VORKSTAARTMEEUW
LARUS SABINI TE SCHEVENINGEN
OP 22 EN 23 JULI 2008
FIRST SUMMER SABINE'S GULL AT SCHEVENINGEN,
22-23 JULY 2008

Vliet R. van der 2008. Eerste zomerkleed Vorkstaartmeeuw *Larus sabini* te Scheveningen op 22 en 23 juli 2008. *Sula 21(2): 62-65. In this note, the occurrence of an immature Sabine's Gull in summer in The Netherlands is reported. In an attempt to find out how unusual a record of a first summer Sabine's Gull is, in Europe and particularly within the Netherlands, a variety of published and unpublished sources were used. This bird constitutes the second record of a first summer Sabine's Gull in the Netherlands. Furthermore it is the first documented record of suspended moult in this species.*

Key words: *Larus sabini* – plumage - summer – sighting – The Netherlands

Figuur 1. Onvolwassen Vorkstaartmeeuw 23 juli 2008 Scheveningen. Let op het ontbreken van een donkere kopkap en van een tweekleurige snavel – Immature Sabine's Gull. Note the absence of a dark hood and the uni-coloured bill. (Michel Veldt)

Op dinsdag 22 juli 2008, ontdekten Rob Berkelder en René Polak een

Vorkstaartmeeuw *Larus sabini* tussen de Scheveningse havenhoofden. De vogel vloog of zwom tussen de pieren en zat af en toe op het strand of op het Zuiderhavenhoofd. De vogel werd hier voor het laatst gezien in de avond van 23 juli. Aangezien juvenielen zich zo vroeg in het seizoen nog niet zover van de broedplaatsen kunnen bevinden, zou het gezien de tijd van het jaar slechts een adult kunnen zijn. Tweede kalenderjaar vogels blijven normaal gesproken op het Zuidelijk Halfrond (Cramp & Simmons 1983). Omdat de vogel echter geen donkere kopkap (adulte Vorkstaartmeeuwen ruilen pas na september naar het winterkleed) en geen tweekleurige snavel bleek te hebben, en omdat er bovendien nog bruine juveniele handpennen aanwezig bleken te zijn (Fig 1), werd het duidelijk dat dit geen adulte vogel betrof, maar een tweede kalenderjaar vogel. De vraag rees hoe zeldzaam dit is in Europa en meer in het bijzonder in Nederland.

Om het voorkomen van tweede kalenderjaar Vorkstaartmeeuwen in Nederland te onderzoeken werden de volgende bronnen geraadpleegd: database van de Club van Zeetrekwaarnemers (CvZ, Michel de lange), database European Seabirds at Sea (ESAS 4.1; Kees Camphuysen), Bijzondere soorten project niet-broedvogels (Arjan Boele, SOVON), www.waarneming.nl en www.trektellen.nl. Tussen 1978 en 1988 werden Vorkstaartmeeuwen ook door de CDNA geregistreerd. Geen van deze bronnen geeft een compleet beeld van het aantal Vorkstaartmeeuwen in Nederland. Een ander probleem van deze bronnen is, dat leeftijd en kleed in veel gevallen niet geregistreerd werden. Bij de gevallen waarbij dat wel werd gedaan, ging het in ca. 95% van de gevallen om juveniele vogels met daarnaast een klein aantal adulte exemplaren. In augustus betreft het voornamelijk adulte vogels, na half september vooral juveniele vogels. Tweede kalenderjaar vogels werden alleen gemeld in de winter (januari tot maart) en een vogel in juni. Nog afgezien van de vraag of de determinatie bij de waarnemingen uit de wintermaanden juist is geweest, zal het hier voornamelijk nog niet doorgeruide juveniele vogels betreffen en misschien een enkele eerste winterkleed vogel (in Nederland net zo zeldzaam als eerste zomerkleed vogels). Een vogel op 5 juni 1989 langs Bloemendaal aan Zee (Steve Geelhoed in litt.) bleek de eerste geregistreerde vogel in eerste zomerkleed in Nederland. De in dit artikel beschreven vogel is dus de tweede. De beste periode voor de Vorkstaartmeeuw in Nederland is van eind augustus tot begin november

(Bijlsma et al, 2001). Het volgende aantal waarnemingen werd gevonden: januari (7), februari (2), maart (2), april (8), mei (6), juni (2), juli (2), augustus (ca. 80), september (ca. 500), oktober (ca. 400), november (ca. 80) en december (ca. 20).

Het exacte aantal gevallen in Europa van vogels in eerste zomerkleed is niet bekend, maar er zijn zeker meerdere waarnemingen bekend, zoals een vogel op 10 augustus 2008 in Groenland (Rasmussen 2008) en twaalf eerste zomerkleed vogels op 31 augustus 1988 op c. 40 km van La Rochelle, Charente-maritime, (Frankrijk; Pierre Yesou in litt. in Hoogendoorn 1995b).

Figuur 2. De Scheveningse vogel vertoonde uitgestelde handpenrui (suspended primary moult.) - The Scheveningen bird showed suspended primary moult. (Rene van Rossum)

De Scheveningse vogel is ook bijzonder, omdat het een "*retarded first-summer bird*" is. De buitenste handpen p10 is nog niet volgroeid. Verder zijn p1-6 behoorlijk gesleten en zijn p7-9 zo goed als vers (Fig 2). Dat betekent dat de vogel de handpenrui geruime tijd moet hebben onderbroken, waarschijnlijk in samenhang met de trek vanuit het wintergebied. Een geval van "*suspended primary moult*" is bij Vorkstaartmeeuw niet eerder genoemd, laat staan gedocumenteerd (Ted

Hoogendoorn in litt.).

- Bijlsma R.G., Hustings F. & Camphuysen C.J. 2001. Schaarse en algemene vogels van Nederland. Avifauna van Nederland, 2. KNNV Uitgeverij Utrecht en GMB Uitgeverij, Haarlem.
- Cramp S. & Simmons K.E.L. (eds) 1983. The Birds of the Western Palearctic, 3. Oxford Univ. Press, Oxford.
- Hoogendoorn W 1995a Meerdaags verblijf van Vorkstaartmeeuwen in Nederland. Dutch Birding 17: 11-15.
- Hoogendoorn W 1995b Status van Vorkstaartmeeuw in Nederland. Dutch Birding 17: 64-66
- Rasmussen L.M. 2008. Sabinemåge (*Larus sabini*) 2cy, Sandøen Young Sound, Grønland, 10 August 2008, http://www.netfugl.dk/pictures.php?id=showpicture&picture_id=23245, accessed 19 October 2008.

Rinse van der Vliet

Van Bylandtstraat 160, 2562 GG Den Haag